

การประเมินพรุ

ความหลากหลายทางชีวภาพ และการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

“พรุ คือ ตัวกลางหลักที่เชื่อมโยงความหลากหลายทางชีวภาพกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ”

พรุ

พรุเป็นระบบนิเวศที่มีความสำคัญมากในการกักเก็บคาร์บอน ขณะนี้ “ป่าพรุ” ครอบคลุมทั่วโลกเพียง 3% แต่สามารถกักเก็บคาร์บอนได้ดีเท่ากับมวลชีวภาพบนบก และกักเก็บได้เป็น 2 เท่าของป่าไม้พรุ เป็นสุดยอดของแหล่งกักเก็บคาร์บอนของโลกมานานนับพันปี

พรุ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์และระบบนิเวศที่มีลักษณะพิเศษ เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม และพลีลชีวินมาจากพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์สูง

การทำลายพรุ เป็นการสร้างแหล่งกำเนิดคาร์บอนที่สำคัญ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ถูกปลดปล่อยจากพรุที่มีการสูบน้ำออก ที่เกิดไฟไหม้ และจากพื้นที่ที่ถูกทำลายซึ่งเทียบเท่ากับการปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ 15% ของปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ในปี 1990 ของประเทศที่อยู่ใน Annex I ของ UNFCCC

การทำลายพรุ ส่งผลต่อมนุษย์หลายล้านคนทั่วโลก การสูบน้ำและการเกิดไฟไหม้พรุในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและวิถีชีวิตของประชาชนในภูมิภาคนี้ เช่นเดียวกับการทำลายพรุภูเขาเป็นการคุกคามแหล่งน้ำและแหล่งอาหาร

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศได้ปรากฏขึ้นอย่างเด่นชัดจากการหลอมละลายของพืดน้ำแข็งและพรุในพื้นที่ลาดชันได้เปลี่ยนสภาพเป็นทะเลทราย

การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์พื้นที่พรุอย่างชาญฉลาด เป็นมาตรการจำเป็นและคุ้มค่าต่อการลงทุนสำหรับการลดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการปรับตัวในระยะยาว

บทนำ

พรุเป็นหนึ่งในระบบนิเวศธรรมชาติที่มีความสำคัญที่สุดแห่งหนึ่งในโลกที่มีคุณค่าสำคัญสำหรับการควบคุมภูมิอากาศ การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และการสนับสนุนความอุดมสมบูรณ์ของมนุษย์ พรุเป็นระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีลักษณะพิเศษโดยเป็นแหล่งสะสมสารอินทรีย์ที่เรียกว่า “พีท” ซึ่งเกิดจากการสะสมของซากพืช ซากสัตว์ ภายใต้ภาวะที่อึดตัวด้วยน้ำ การบริหารจัดการที่ไม่เหมาะสมนำไปสู่การเสื่อมโทรมของพรุมากมายทั่วโลก ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความหลากหลายทางชีวภาพและมนุษย์

การประเมินพรุ ความหลากหลายทางชีวภาพและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศระดับโลก มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ที่มีประโยชน์สูงสุดในธรรมชาติและเพื่อแสดงคุณค่าของพรุที่มีความสัมพันธ์กับความหลากหลายทางชีวภาพและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ แสดงผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์และศักยภาพของการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน

เอกสารฉบับนี้เน้นความสำคัญที่พรุเป็นตัวกลางเชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

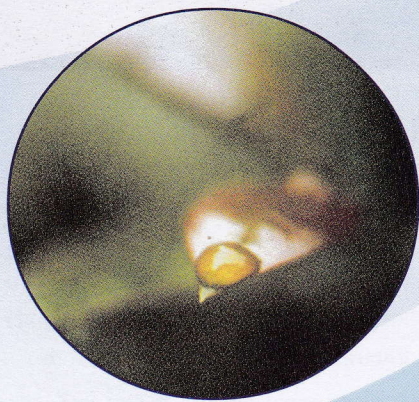
มนุษย์และพรุ

- มนุษย์และพรุ เกี่ยวข้องกันมาเป็นเวลาช้านาน ด้วยการพัฒนาวัฒนธรรม ระบบนิเวศพรุ ให้ผลผลิตและการบริการที่มีคุณค่า เช่น สนับสนุนวิถีชีวิต การกักเก็บคาร์บอน ควบคุมน้ำ และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
- วัฒนธรรมประเพณีพื้นเมืองและชุมชนท้องถิ่น ขึ้นอยู่กับการคงอยู่ตลอดไปของพรุ แต่พรุเองก็ให้ผลผลิตและการบริการต่อสังคมอุตสาหกรรมด้วย
- ลักษณะและคุณค่าของพรุได้รับการยอมรับน้อยมาก ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของความเสื่อมโทรม
- ผลกระทบหลักที่มีต่อพรุประกอบด้วย การสูบน้ำออกจากพื้นที่เพื่อทำการเกษตรและป่าไม้ การเกิดไฟไหม้ การขุดถ่านหินประเภท “พีท” การพัฒนาสิ่งก่อสร้าง และขยายตัวของเมือง การเกิดน้ำท่วม การปนเปื้อนและภาวะมลพิษ
- การทำลายพรุ มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการสูญเสียทางเศรษฐกิจและผลกระทบทางสังคม และสร้างความขัดแย้งระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลักทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

พรุและความหลากหลายทางชีวภาพ

- พรุเป็นระบบนิเวศที่มีความซับซ้อนและมีเอกลักษณ์ ทำให้มีความสำคัญในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพทั้งในระดับสายพันธุ์ ชนิดพันธุ์ และระบบนิเวศระดับโลก
- พรุมีบทบาทสำคัญในการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพที่ระดับสายพันธุ์ จากการที่ถิ่นที่อยู่อาศัยมีเอกลักษณ์เฉพาะ มีความหลากหลายสูง และที่ระดับระบบนิเวศจากการที่มีการควบคุมได้ด้วยตัวเอง และสามารถปรับตัวได้ต่อสภาพทางกายภาพที่แตกต่างกัน
- อย่างไรก็ตามพรุอาจมีความหลากหลายของชนิดพันธุ์ต่ำ แต่สัดส่วนของชนิดพันธุ์ในพรุสูงกว่าในระบบนิเวศแห้งแล้งที่อยู่ในเขตชีวภูมิศาสตร์เดียวกัน
- พรุมีความสำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพโดยมีความสามารถรักษาสภาพทางอุทกวิทยาและสภาพภูมิอากาศย่อย (microclimate) ของพื้นที่ข้างเคียงและเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยชั่วคราวสำหรับชนิดพันธุ์ใกล้สูญพันธุ์ในพื้นที่แห้งแล้งที่อยู่ใกล้เคียง
- พรุมักเป็นพื้นที่ธรรมชาติแหล่งสุดท้ายที่สามารถคงอยู่ในพื้นที่เสื่อมโทรม พรุยังสนับสนุนมาตรการการปรับตัวโดยเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์ ที่ถูกแทนที่จากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

ลักษณะที่สำคัญของพรุ

- ลักษณะที่สำคัญของพรุธรรมชาติ คือ มีการสร้างและสะสมพืชตลอดเวลา มีน้ำท่วมขังอย่างถาวร และมีการเพิ่มพื้นที่ผิวชั้นบนตลอดเวลา
- การแพร่กระจาย การเกิดพรุและการสะสมเป็นหน้าที่ขั้นต้นของภูมิอากาศ ซึ่งส่งผลถึงสภาวะของน้ำ ผลผลิต และอัตราการสะสมของซากสารอินทรีย์
- พรุครอบคลุมพื้นที่ 4 ล้านตารางกิโลเมตรในซีกโลกเหนือ เขตขั้วโลก และเขตร้อนชื้น จะพบพรุในแทบทุกประเทศ รายละเอียดของการประเมินการคงอยู่ตามธรรมชาติ และสถานภาพของพรุเป็นสิ่งจำเป็น พรุหลายแห่งไม่ได้รับการยอมรับแต่ถูกจัดเป็น บึง/หนอง พืชหญ้า หรือป่าไม้
- จากผลของสภาพภูมิอากาศและสภาพทางชีวภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน ทำให้มีพรุอยู่หลายประเภท อย่างไรก็ตาม เพราะพรุทุกประเภทมีสภาพทางนิเวศ-อุทกวิทยา คล้ายคลึงกัน จึงมีความคล้ายคลึงกันในลักษณะทางนิเวศและบทบาทหน้าที่
- ในภูมิภาคทางเหนือ และในพื้นที่สูง พรุ และพรุน้ำแข็งถาวรนั้นพึ่งพาซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์ที่ยิ่งใหญ่ระหว่าง พืช น้ำ และซากพืชที่ยังไม่ย่อยสลายอย่างสมบูรณ์ (peat) ทำให้พื้นที่พรุได้รับความเสียหายจากการรบกวนของมนุษย์ได้ง่าย
- จากผลการพัฒนาที่ยาวนาน ทำให้การเสื่อมสภาพของพรุบางส่วนอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศพรุทั้งระบบ ขณะที่พรุธรรมชาติที่สมบูรณ์และไม่ถูกรบกวนมักมีความอ่อนไหวน้อยกว่าระบบนิเวศอื่นๆ ต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

พรุและการ์บอน

- ขณะที่พรุครอบคลุมพื้นที่โลกเพียงร้อยละ 3 แต่พรุมีคาร์บอนสะสมอยู่อย่างน้อย 550 GT ซึ่งเทียบเท่ากับ 30% ของคาร์บอนในดิน 75% ของปริมาณคาร์บอนในอากาศ ซึ่งเท่ากับปริมาณคาร์บอนของมวลชีวภาพบนบก และมีคาร์บอนเป็น 2 เท่าของปริมาณคาร์บอนของมวลชีวภาพป่าไม้ของโลก ทำให้พรุเป็นแหล่งกักเก็บคาร์บอนระยะยาวของชีวธรณบรรพชีวิน
- พรุเป็นแหล่งกักเก็บคาร์บอนที่มีความสามารถที่สุดในบรรดาระบบนิเวศบก ในบริเวณขั้วโลกมีการกักเก็บคาร์บอน 3.5 เท่า ในเขตร้อนชื้นกักเก็บได้ 10 เท่า ของปริมาณคาร์บอนในดินของระบบนิเวศอื่นๆ
- พรุก็กักเก็บคาร์บอนในส่วนที่แตกต่างกันในระบบนิเวศเดียวกัน ซึ่งประกอบด้วยมวลชีวภาพ, ชั้นของซากพืชซากสัตว์และแร่ธาตุในดิน ซึ่งแต่ละแห่งมีการเปลี่ยนแปลงและการหมุนเวียนตลอดเวลา
- ชั้นของพีทเป็นตัวกักเก็บคาร์บอนมาเป็นเวลานาน พรุมีการสะสมและกักเก็บคาร์บอนมากกว่าพันปี จากการที่พรุมีน้ำท่วมขังอย่างถาวร และผลที่ตามมา คือ การจำกัดการย่อยสลายโดยมีออกซิเจน ซึ่งเป็นสภาพที่จำเป็นสำหรับการกักเก็บคาร์บอนในระยะยาวในพรุ
- ถ่านหิน และลิกไนต์ส่วนมากและบางส่วนของน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ มีต้นกำเนิดจากการทับถมของซากพืช ซากสัตว์ของยุคก่อนๆ
- การเพิ่มขึ้นของพีท ขึ้นอยู่กับความสมดุลที่บอบบางระหว่างการผลิตและการย่อยสลาย การเปลี่ยนแปลงในพื้นที่พรุจะทำให้เกิดการปลดปล่อยคาร์บอน การสูบน้ำออกเพื่อการเกษตร เพื่อการป่าไม้ และวัตถุประสงค์อื่นๆ เป็นการเพิ่มการย่อยสลายแบบใช้ออกซิเจน และจะเปลี่ยนพรุจากแหล่งกักเก็บคาร์บอนเป็นแหล่งปลดปล่อยคาร์บอน การขุดพีท สำหรับทำเชื้อเพลิง ปุ๋ย และอื่นๆ เป็นการถ่ายเทคาร์บอนสู่บรรยากาศอย่างรวดเร็ว
- การสูบน้ำออกจากพรุ ยังก่อให้เกิดไฟไหม้ ซึ่งในปัจจุบันคาดว่าเป็นแหล่งที่ปลดปล่อยคาร์บอนที่ใหญ่ที่สุด

พรุและก๊าซเรือนกระจก

- พรุธรรมชาติมีอิทธิพลเหนือก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ มีเทน และไนโตรเจนไดออกไซด์ในบรรยากาศ ในวิธีที่แตกต่างและมีบทบาทหน้าที่ที่ซับซ้อนที่จะเกี่ยวเนื่องกับภูมิอากาศ
- นับตั้งแต่ยุคน้ำแข็งยุคสุดท้าย พรุมีบทบาทสำคัญต่อความสมดุลของก๊าซเรือนกระจก โดยการดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในบรรยากาศในปริมาณมาก
- ก๊าซเรือนกระจกมีการไหลเวียนอยู่เสมอในพรุ จึงเกิดมีช่องว่างภายในระบบนิเวศและระหว่างพื้นที่ซึ่งเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลที่แตกต่างกันไป จึงจำเป็นต้องมีการประเมินและการจัดการที่ดี
- การเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยของอุทกวิทยาในระบบนิเวศพรุ สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ในการไหลเวียนของก๊าซเรือนกระจก เพราะอิทธิพลทางชีวธรณีเคมีของพรุ
- ในการประเมินบทบาทของพรุต่อปรากฏการณ์โลกร้อน ในช่วงเวลาที่แตกต่างกันมีการปลดปล่อยก๊าซมีเทน และการดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์อยู่ตลอดเวลา จึงควรมีการประเมินอย่างระมัดระวัง มากกว่าการที่จะใช้การคำนวณโอกาสของการเกิดปรากฏการณ์โลกร้อนอย่างง่าย
- การรบกวนพรุโดยมนุษย์โดยเฉพาะการสูบน้ำออกและการเผา ก่อให้เกิดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกปริมาณมาก ซึ่งเทียบได้เท่ากับการปลดปล่อยจากภาคอุตสาหกรรม
- การฟื้นฟูพรุที่เสื่อมโทรมจึงมีความคุ้มค่าที่สุดในวิถีทางที่จะหลีกเลี่ยงการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยกิจกรรมของมนุษย์

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศต่อพรุ

- รูปแบบของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศคือมีการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิ ปริมาณฝน และปรากฏการณ์อื่นๆ ที่จะส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อการกักเก็บคาร์บอน การไหลเวียนของก๊าซเรือนกระจก และความหลากหลายทางชีวภาพ
- อุณหภูมิที่เพิ่มขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตในสองทิศทาง คือ ทั้งการยืดระยะเวลาการเจริญเติบโตในแต่ละฤดูกาล และเพิ่มการย่อยสลายในพรุ
- การเกิดความแห้งแล้ง น้ำท่วม และพายุฝนที่รุนแรงและบ่อยครั้ง จะเพิ่มการกัดเซาะและทำให้พรุแห้ง ซึ่งจะเร่งให้เกิดไฟไหม้พรุได้ง่ายขึ้น
- ผลกระทบที่มีต่อพรุจะแตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค เช่น การละลายของแผ่นน้ำแข็งที่อยู่ใต้ชั้นดิน การเกิดน้ำท่วม การที่น้ำเค็มรุกในพรุตามชายฝั่งทะเล หรือการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นทะเลทรายในพื้นที่ภูเขาและที่ลาดชัน
- ผลรวมของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศจะมีความสำคัญ สำหรับการกระจายและนิเวศวิทยาของสิ่งมีชีวิตในพรุซึ่งจะมีผลย้อนกลับต่อระบบภูมิอากาศ
- กิจกรรมของมนุษย์หลายอย่างเพิ่มความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศในพรุ
- พรุที่มีความเปราะบางมากที่สุด ได้แก่ พรุในเขตร้อนชื้น พรุน้ำแข็ง พรุบนภูเขาและชายฝั่งทะเล ต้องการมาตรการปรับตัวอย่างเร่งด่วน
- มาตรการลดการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น โรงไฟฟ้าพลังน้ำ หรือการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพ ถ้าดำเนินการในพื้นที่พรุ จะส่งผลกระทบในทางลบต่อการกักเก็บคาร์บอน การไหลเวียนของก๊าซเรือนกระจกและความหลากหลายทางชีวภาพของพรุ

พรุและภูมิอากาศ

- ภูมิอากาศเป็นสิ่งที่สำคัญที่มีผลต่อการกระจายและลักษณะของพรุ
- พรุรักษาการสะสมพีทอย่างถาวร ซึ่งเป็นการพัฒนาตัวเองอย่างมีเอกลักษณ์ เช่นเดียวกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและพืชพรรณของภูมิภาค
- มีบันทึกแสดงว่า พืชพรรณต่างๆ มีอัตราการเจริญเติบโต หรือมีการสะสมคาร์บอน และอุทกวิทยาของพรุ ได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตตามภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป ความรู้นี้สามารถช่วยในการทำนายสำหรับอนาคต
- พรุธรรมชาติได้แสดงความคงทนต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศที่ปรากฏขึ้นจากอดีตจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตามอัตราและความสำคัญของการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศในอนาคต และเหตุการณ์รุนแรงที่อาจเกิดขึ้น เช่น การเกิดไฟไหม้ ภัยแล้ง และอุทกภัย อาจผลักดันให้พรุต้องมีการปรับตัวจนเกินขีดจำกัด
- ผลของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศที่เกิดขึ้นมานานปรากฏอย่างชัดเจน จากการละลายของชั้นน้ำแข็งที่อยู่ใต้ผิวดินในพรุน้ำแข็ง เกิดน้ำท่วมพรุตามชายฝั่งทะเลในช่วงที่น้ำทะเลขึ้น พรุตามพื้นที่ลาดชันได้เปลี่ยนสภาพเป็นทะเลทราย และการกัดเซาะเพิ่มขึ้นในพรุเมื่อเกิดฝนตกหนัก
- กิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ เช่น การตัดถางพืชพรรณ การสูบน้ำออก การแผ้วถางพื้นดินเพิ่มอันตรายให้แก่พรุซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

การจัดการพรุสำหรับความหลากหลายทางชีวภาพและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

การจัดการพรุในปัจจุบันโดยทั่วไปแล้วไม่มีความยั่งยืนและมีผลกระทบในทางลบอย่างมากต่อความหลากหลายทางชีวภาพและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

การใช้แนวทาง “ใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาด” ต้องการการบูรณาการระหว่างการคุ้มครองและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เพื่อรักษาผลประโยชน์ที่ได้จากพรุ ปกป้องจากแรงกดดันของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

การปรับเปลี่ยนอย่างง่าย ๆ ในการจัดการพรุ สามารถปรับปรุงความยั่งยืนในการใช้ที่ดิน และการลดผลกระทบที่มีต่อความหลากหลายทางชีวภาพและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

การฟื้นฟูเป็นวิธีที่คุ้มค่าในการสร้างประโยชน์อย่างทันทีทันใด สำหรับความหลากหลายทางชีวภาพ และการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโดยการลดค่าซดเซย การเกิดออกซิเดชันและไฟไหม้

วิธีการสมัยใหม่ เช่น การเกษตรแบบน้ำขัง สามารถนำมาพัฒนา และส่งเสริมในการสร้างผลผลิตจากพื้นที่พรุ โดยไม่มีผลกระทบในทางลบต่อสิ่งแวดล้อม

การป้องกันอย่างเข้มงวดสำหรับพรุที่ยังไม่ถูกรบกวน เป็นเรื่องจำเป็นสำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และจะรักษาบทบาทของระบบนิเวศ การกักเก็บและการดักจับคาร์บอน

การจัดการพรุ ควรบูรณาการกับการวางแผนการใช้ที่ดินและการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ด้วยแนวทางเชิงระบบนิเวศ ตามลักษณะภูมิประเทศ

ประเด็นเรื่องของพรุ ควรได้รวบรวมไว้ในกระบวนการตัดสินใจในระดับโลก อาทิ ในอนุสัญญาต่างๆ ได้แก่ CBD, UNFCCC, RAMSAR, CCD เป็นต้น และในระดับภูมิภาค

การขาดความตระหนักและเสริมสร้างสมรรถนะ ความยากจน ความไม่เท่าเทียม และแรงจูงใจที่ส่งผลเสียหยา เป็นรากฐานของสาเหตุหลักต่อความเสื่อมโทรมของพรุ และควรให้ความสำคัญ

พื้นที่ชุ่มน้ำกับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

อย่างไรก็ตามการพัฒนาที่บรรลุเป้าหมายในช่วงสามปีที่ผ่านมาในด้านความเข้าใจของผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง

ภูมิอากาศและบทบาทของพื้นที่ชุ่มน้ำในการบรรเทาผลกระทบและการปรับตัว การพูดถึงประเด็นที่เกี่ยวกับบทบาทของพื้นที่ชุ่มน้ำในการบรรเทาผลกระทบและความจริงต่างๆ ที่เกิดขึ้น หลายประเทศได้มีการพูดถึงการบรรเทาผลกระทบโดยการฟื้นฟูพื้นที่พรุ การแสดงให้เห็นว่ารายงานฉบับที่สี่ของ IPCC ยังไม่ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน คณะทำงานคนหนึ่งกล่าวว่า “เราจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงมาตรการที่ไม่เหมาะสมต่อพื้นที่พรุ” ในท้ายที่สุดนั้น ข้อมติได้เรียกร้องให้มีการศึกษาวิจัยและแลกเปลี่ยนข้อมูล การใช้พื้นที่พรุเป็นพื้นที่ดำเนินกิจกรรม CEPA เพื่อดำเนินการตามอนุสัญญาในบริบทของความพยายามในการลดการแพร่กระจายของก๊าซเรือนกระจก

แม้กระนั้นก็ตามประเด็นในเรื่องของการจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่พรุยังไม่เป็นที่ยอมรับ โดยพรุมีอยู่ใน 180 ประเทศ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 400 ล้านเฮกตาร์หรือ 3% ของพื้นที่ผิวโลก ผลการวิจัยซึ่งสรุปโดย global assessment peatland ในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและความหลากหลายทางชีวภาพแสดงให้เห็นว่า การลดการแพร่กระจายผ่านการปกป้องและฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำอาจเป็นประเด็นหลักที่ถูกนำมาพิจารณาต่อไปและจะช่วยยกระดับระบบนิเวศที่ถูกละเลย การประเมินดังกล่าวสรุปว่าความเสื่อมโทรมของพรุ โดยการระบายน้ำ การเกิดไฟไหม้และการใช้ประโยชน์อย่างไม่ยั่งยืน เป็นสาเหตุหลักและเป็นการสร้างแหล่งการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศมากกว่า 10% ของการปลดปล่อยเชื้อเพลิงฟอสซิลของโลก

อย่างไรก็ตามการอภิปรายในเรื่องของพื้นที่ชุ่มน้ำกับเชื้อเพลิงชีวภาพเป็นที่รู้กันว่าอาจส่งผลการขาดแคลนน้ำและเพิ่มแรงกดดันต่อพื้นที่ชุ่มน้ำและความหลากหลายทางชีวภาพ การอภิปรายในเรื่องนี้คล้ายคลึงกับที่มีการอภิปรายในเรื่องของเชื้อเพลิงชีวภาพกับกระบวนการหรือเรื่องอื่นๆ โดยมีกรายกประเด็นในเรื่องผลกระทบทางบวกของเชื้อเพลิงชีวภาพ สมดุลคาร์บอนและผลกระทบต่อความสามารถในการกักเก็บคาร์บอนและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพอย่างยั่งยืน

การยอมรับในประเด็นว่าการพัฒนาอย่างรวดเร็วของพื้นที่ชุ่มน้ำสามารถเป็นสาเหตุของการทำลายสภาพแวดล้อมและการเงินและส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชน ประเด็นที่น่าสนใจคือการมุ่งประเด็นเฉพาะเรื่องพื้นที่ชุ่มน้ำโดยที่ประชุมได้รับรองข้อมติในประเด็นอ้างอิงถึงผลกระทบของเชื้อเพลิงชีวภาพ ศักยภาพการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาดต่อความปลอดภัยด้านอาหาร สุขอนามัยของมนุษย์และความยากจน ซึ่งเกินกว่าที่มีการรับรองไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ

พรุในประเทศไทย

จากการสำรวจของกรมพัฒนาที่ดินในปี พ.ศ. 2545 พบว่าพรุในประเทศไทย มีจำนวนประมาณ 689,538 ไร่ แต่ในปี พ.ศ. 2551 พบว่าจำนวนพื้นที่พรุลดลงเหลือประมาณ 470,737 ไร่ (ข้อมูลจากแผนที่สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน, กรมพัฒนาที่ดิน)

สาเหตุการคุกคามพื้นที่พรุส่วนใหญ่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์เป็นหลักที่ต้องการใช้ที่ดินซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำประเภทพรุ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม อุตสาหกรรม เป็นต้น การใช้ทรัพยากรน้ำ และโครงการพัฒนาต่างๆ การใช้ทรัพยากรที่ไม่ถูกวิธี การแพร่ระบาดของชนิดพันธุ์ต่างถิ่น และผลกระทบจากภัยธรรมชาติ

2 กุมภาพันธ์
วันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก

สำนักความหลากหลายทางชีวภาพ
สำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
60/1 ซอยพหลุวัฒนา 7
ถนนพระรามที่ 6 พญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2265 6638-39
โทรสาร 0 2265 6638
www.onep.go.th

แปลจาก:

Global Environment Centre. 2006.
assessment on peatlands, biodiversity
and climate change - key interim
findings related to climate change.
Malaysia. www.peat-portal.net

ปรับปรุงข้อมูลและจัดพิมพ์ครั้งที่ 2
มกราคม 2553